МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ОХТИРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
СУМСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виробничої роботи
_____ Володимир ДОМАШЕНКО
„04" ____11____ 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Захист рослин

Освітньо-професійний ступінь	**фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань	**20 Аграрні науки та продовольство**
Спеціальність	**201 Агрономія**
Освітньо-професійна програма	**Агрономія**
Форма навчання	**денна**
Загальна кількість годин / кредитів ECTS	**90 годин** **3 кредити**
Характеристика навчальної дисципліни	**обов'язкова**
Форма семестрового контролю	**залік**
Мова викладання	**українська**
Інформація про викладача, контактна інформація	**Сич Артем Миколайович** **спеціаліст** **asych2000@gmail.com**
Розміщення курсу	**https://dev1.ocsnau.net/course/view.php?id=278**

Силабус розглянуто на засіданні циклової
комісії природничо-наукової підготовки
Протокол № ___4___ від „___04___" ____11____ 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Оксана ЛАВРУСЬ
Викладач _____ Артем СИЧ

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни	Метою навчальної практики «Захист рослин» є формування в здобувачів міцних знань та умінь із захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів за допомогою екологічно безпечних біологічних засобів та хімічних речовин-пестицидів. Формування практичних навичок, що необхідно для висококваліфікованих сучасних фахівців у аграрній сфері, ініціативних та здатних до швидкої адаптації до вимог сучасного агробізнесу.
Завдання вивчення дисципліни	Основними завданнями навчальної практики “Захист рослин” є вивчення: морфології, біології, екології, систематики, фенології шкідників і збудників хвороб та методів боротьби з ними; класифікації пестицидів і способів їх застосування; технології приготування робочих розчинів; методики визначення доцільності застосування пестицидів.

2.КОМПЕТЕНЦІЇ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетентності	ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність розв'язувати основні типи задач професійній діяльності. СК2. Здатність розпізнавати за морфологічними ознаками найбільш поширені в регіонах сільськогосподарські культури та дикорослі рослини, оцінювати їх фізіологічний стан, адаптаційний потенціал, визначати чинники поліпшення росту, розвитку і якості продукції.
Програмні результати навчання	РН4. Опановувати нові методи і технології, впроваджувати інноваційні принципи і методи для підвищення ефективності виробничої діяльності в агрономії. РН12.Обирати для вирощування сільськогосподарських культур добрива та засоби захисту рослин на основі аналізу інформації про наявний асортимент.

3.ПРЕРЕКВІЗИТИ

Передумова для вивчення навчальної практики є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Екологія, Ботаніка з основами фізіології рослин, Агрохімія, Ґрунтознавство, Вступ у спеціальність.

4.ПОСТРЕКВІЗИТИ

Після набуття теоретичних знань та практичних навичок при проходженні навчальної практики переходити до вивчення наступних дисциплін: Технологія виробництва продукції рослинництва, Насінництво і селекція, Плодоовочівництво.

5.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Найменування теми	Всього годин	З них	
			практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5
1.	**Фітосанітарний моніторинг посівів сільськогосподарських культур**	9	6	3
2.	**Шкідники сільськогосподарських культур**	9	6	3
3.	**Обробка первинних даних обліку шкідливих організмів рослин. Методи визначення зараженості зерна шкідниками**	9	6	3
4.	**Хвороби сільськогосподарських культур**	9	6	3
5.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернових культур**	9	6	3
6.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернобобових культур**	9	6	3
7.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів технічних культур**	9	6	3
8.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хворобі бур'янів овочевих культур**	9	6	3
9.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хворобі бур'янів плодово-ягідних культур**	9	6	3
10.	**Визначення втрат урожаю сільськогосподарських культур від шкідників**	9	6	3
	Всього	**90**	**60**	**30**

6.ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	**Фітосанітарний моніторинг посівів сільськогосподарських культур**	6
2.	**Шкідники сільськогосподарських культур**	6
3.	**Обробка первинних даних обліку шкідливих організмів рослин. Методи визначення зараженості зерна шкідниками**	6
4.	**Хвороби сільськогосподарських культур**	6
5.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернових культур**	6
6.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернобобових культур**	6
7.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів технічних культур**	6
8.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хворобі бур'янів овочевих культур**	6
9.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хворобі бур'янів плодово-ягідних культур**	6
10.	**Визначення втрат урожаю сільськогосподарських культур від шкідників**	6
	Всього	**60**

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Вид навчальної діяльності	Форма контролю	Кількість годин
1.	**Фітосанітарний моніторинг посівів сільськогосподарських культур.** Методи виявлення та облік чисельності комах. Ступінь ураження хворобами. Економічні пороги шкідливості.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
2.	**Шкідники сільськогосподарських культур.** Виявлення та облік шкідників запасів. Облік шкідливих організмів, які мешкають у ґрунті. Облік дрібних шкідників. Виявлення шкідників, які зимують у ґрунті.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
3.	**Обробка первинних даних обліку шкідливих організмів рослин. Методи визначення зараженості зерна шкідниками** Фітосанітарна інформація про розвиток популяцій шкідливих організмів. Результати аналізу розвитку популяції виду за показником його чисельності. Методи дослідження продовольчих запасів і продовольчої сировини та місць їх зберігання.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
4.	**Хвороби сільськогосподарських культур.** Облік хвороб зернових, ягідних культур в осінній період. Облік хвороб овочевих та плодових під час зберігання. Визначення інтенсивності ураження хворобами.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
5.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернових культур.** Шкідники зернових. Хвороби зернових. Бур'яни зернових. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
6.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів зернобобових культур** Шкідники зернобобових культур. Хвороби зернобобових культур.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3

	Бур'яни зернобобових культур. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин.			
7.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хвороб і бур'янів технічних культур** Шкідники технічних культур. Хвороби технічних культур. Бур'яни технічних культур. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
8.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хворобі бур'янів овочевих культур.** Шкідники овочевих культур. Хвороби овочевих культур. Бур'яни овочевих культур. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
9.	**Інтегрована система захисту від шкідників, хворобі бур'янів плодово-ягідних культур.** Шкідники плодово - ягідних культур. Хвороби плодово - ягідних культур. Бур'яни плодово - ягідних культур. Критерії доцільності застосування методів захисту рослин.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів	3
10.	**Визначення втрат урожаю сільськогосподарських культур від шкідників** Основні методи визначення втрат урожаю від шкідників. Визначення доцільності проведення заходів захисту рослин та їх технічної ефективності. Загальні принципи щодо визначення доцільності захисту рослин.	Робота з літературою, узагальнення матеріалу	Перевірка та захист звітів Диференційований залік	3
	Всього			**30**

8.ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється на основі поетапного оцінювання теоретичних знань, практичних навичок та здатності застосовувати їх у виробничих умовах.

Поточний контроль з дисципліни «Захист рослин» здійснюється на кожному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Форми та засоби контролю: комп'ютерне тестування: перевірка знань із конкретних тем; фронтальне опитування; виконання різнорівневих завдань: задачі на розрахунок норм внесення пестицидів або добрив; завдання на класифікацію хвороб і шкідників.

Самостійна робота студента включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Неодмінною умовою ефективної СР є стислий конспект по темі питання. Усі види самостійних робіт надсилаються викладачу для перевірки. Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в тематичному плані дисципліни поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до аудитор- них тем, контролюється під час модульного контролю.

Оцінка за практичне заняття виставляється на основі поточного опитування, участі у дискусіях, обговореннях, виконанні звіту практичної роботи.

Після вивчення всіх тем модуля проводиться **модульний контроль** за темами, що входять в даний модуль у вигляді індивідуального опитування і комп'ютерного тестування на платформі Moodle. Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності та оцінки підсумкового модульного контролю.

Підсумковий контроль. Мета – оцінка рівня досягнення запланованих результатів навчання та здатності до їх практичного застосування. Форми та засоби контролю підсумкового контролю: комп'ютерне тестування: перевірка знань з усіх тем дисципліни; фронтальне опитування: перевірка глибини знань із ключових питань, здатності аргументувати вибір технологій захисту.

Кожен вид контролю оцінюється окремо, а підсумкова оцінка визначається як сума балів за всі етапи (поточний, модульний та підсумковий контроль). Усі форми контролю проводяться з урахуванням принципів академічної доброчесності.

9.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань студентів з навчальної практики «Захист Рослин» здійснюється за національною чотирибальною шкалою.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» («5»)	Студент виявляє глибокі теоретичні знання основних тем дисципліни, таких як шкідники, хвороби, бур'яни, інтегровані системи захисту рослин. Вільно оперує поняттями, термінами та класифікаціями, здатний пояснити причинно-наслідкові зв'язки між факторами ризику для рослин та заходами їх захисту. Показує повне розуміння методів хімічного, біологічного, агротехнічного та механічного захисту. У практичних завданнях знаходить оптимальні рішення, демонструє навички роботи з препаратами та методами діагностики. Виконання завдань (практичних) точне, логічне, обґрунтоване та своєчасне. Активно бере участь у дискусіях, пропонує оригінальні підходи до вирішення проблем.
«Добре» («4»)	Студент демонструє хороше знання теоретичного матеріалу, з незначними прогалинами в деталях. Розуміє основні принципи захисту рослин, але має труднощі з глибшим аналізом складних випадків. У практичних завданнях здатний вирішувати більшість проблем, проте інколи допускає помилки в розрахунках чи обґрунтуванні вибору методів. Виконані роботи здебільшого правильні, але можуть містити окремі недоліки (неповнота висновків, неточності у відповідях). Активність у дискусіях середня, відповіді коректні, але недостатньо розгорнуті.
«Задовільно» («3»)	Студент знає основні поняття та терміни дисципліни, проте має значні прогалини в теоретичному матеріалі. Демонструє поверхневе розуміння тем, важко встановлює причинно-наслідкові зв'язки. У практичних завданнях допускає суттєві помилки або неточності, потребує значної допомоги викладача. Виконання контрольних чи лабораторних завдань не завжди логічне, роботи можуть бути несвоєчасними або неповними. Активність у дискусіях низька, відповіді фрагментарні та малоаргументовані.
«Незадовільно» («2»)	Студент не засвоїв базові поняття та матеріал дисципліни. Має труднощі з поясненням навіть найпростіших процесів і термінів, пов'язаних із захистом рослин. У практичних завданнях не здатний виконати роботу самостійно, допускає критичні помилки. Виконані завдання не відповідають вимогам або не завершені, демонструють відсутність знань. Не бере участі у дискусіях, або відповіді є неправильними чи непослідовними.

10.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА

1. Дудник А. В. Сільськогосподарська ентомологія : навчальний посібник / А. В. Дудник. — Миколаїв : МДАУ, 2011. — 389 с.
2. Коханець О.М., Голячук Ю.С., Косилович Г.О. Сільськогосподарська ентомологія. - Львів, 2017. – 156с.
3. Пінчук Н.В., Вергелес П.М., Коваленко Т.М., Окрушко С.Є. Загальна фітопатологія: Навч. посіб. / За ред. Н.В. Пінчук: - Вінниця, 2018. – 272 с.
4. Писаренко В. М. Інтегрований захист рослин / Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Поспєлова Г. Д., Горб О. О., Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л. // Полтава, 2020. - 245 с
5. Косилович Г. О. Інтегрований захист рослин : навч. посібник / Г. О. Косилович, О. М. Коханець. – Львів : Львівський національний аграрний університет, 2010. – 165 с.
6. Моніторинг шкідників і хвороб сільськогосподарських культур: навч. посіб. / С.В. Станкевич, І.В. Забродіна, Ю.В. Васильєва та ін. Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. – 624 с.
7. Моніторинг шкідників сільськогосподарських культур : підручник / [Покозій Й.Т., Писаренко В.М., Довгань С.В. та ін.] ; за ред. Й.Т. Покозія. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 223 с.

ДОПОМІЖНА

8. Екологічні основи захисту рослин (Біологічний захист рослин) : навчальний посібник / О.М. Коханець, Г.О. Косилович. – Львів, 2010. – 105 с
9. Основи агрономії: Навчальний посібник / Левицька Ю.М., Шевніков М.Я., Бакума А.В. – К.: Аграрна освіта, 2008.
10. Забродоцька Л.Ю. Основи агрономії : навчальний посібник / Л.Ю. Забродоцька. – Луцьк : Інформ.-вид. відділ Луцького НТУ, 2019. – 360 с.
11. Білик М.О. Біологічний захист рослин від шкідливих організмів: підручник /М.О. Білик. – Харків: Майдан, 2022. – 356 с.
12. Луцюк В. І. Агротехнологія : підручник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти / В. І. Луцюк, О. Л. Шамралюк – Київ : Літера ЛТД, 2020. – 256 с.

11.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. https://agro-business.com.ua/agro/ahronomiia-sohodni.html
2. https://propozitsiya.com/about-crops
3. https://eos.com/uk/blog/metody-zakhystu-roslyn/
4. https://eos.com/uk/blog/hvoroby-roslyn/
5. https://agromage.com/plant_protection.php

12.ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Присутність здобувачів освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Відсутність на заняттях допускається лише з поважної причини, підтвердженої відповідними документами. За відсутності на заняттях студент повинен самостійно опрацювати матеріал та, за необхідності, пройти додаткове тестування або виконати практичне завдання.

Активна участь у дискусіях, практичних заняттях впливає на підсумкову оцінку. Викладач заохочує ініціативність здобувачів, зокрема пропозицію альтернативних рішень задач із захисту рослин чи власного досвіду застосування наукових підходів.

Студенти мають дотримуватися дисципліни, уникати порушення порядку та деструктивної поведінки. Уважність до викладача та взаємна повага між учасниками заняття є обов'язковими. За порушення правил поведінки викладач залишає за собою право викликати студента для роз'яснювальної бесіди або внести відповідну позначку в оцінювальний журнал.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших пристроїв заборонене, за винятком випадків, коли це дозволяється викладачем для навчальних цілей. У разі порушення цього правила студенту може бути зроблено зауваження, а також знижено оцінку за активність на занятті.

Несвоєчасне виконання завдань без поважної причини впливатиме на підсумкову оцінку. Студенти, які пропустили термін виконання завдань, мають додатково узгодити з викладачем час для їхнього завершення.

Захист самостійних робіт здійснюється в строки, визначені навчальним планом і розкладом занять. У разі пропуску встановленого терміну студент має виконати завдання у період, визначений викладачем, але не пізніше кінця семестру.

Ліквідація заборгованостей здійснюється відповідно до графіка, затвердженого адміністрацією навчального закладу. Невиконання цих вимог може призвести до недопуску студента до складання підсумкової атестації.

У разі систематичного невиконання завдань студент може отримати попередження або зниження підсумкової оцінки.

Усі самостійні, індивідуальні роботи та контрольні завдання перевіряються на відповідність вимогам академічної доброчесності. Списування, плагіат, а також використання заборонених матеріалів під час тестування або контрольних робіт заборонені. За виявлення таких порушень студент отримує оцінку «2» за завдання, з обов'язковою перездачею за згодою викладача.

Оцінювання здійснюється відповідно до чинних нормативних документів і включає: усні відповіді та активність на заняттях; виконання та захист практичних робіт; виконання тестових завдань і контрольних робіт. Оцінювання базується на об'єктивності, прозорості та дотриманні принципів академічної доброчесності.